

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

De multiplicibus auxiliis particularibus & quæ eorum peculiariter auxilia
gratiæ dicantur. disput. 35.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

præualebis : egredere, & fac ita. Narratq; visione illa prophetica sibi ostensa, addidit Michæas : Nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacij in ore omnium prophetarum tuorum, qui hic sunt, & Dominus locutus est contra te malum. In quibus verbis, illud verbum, egredere, & fac, quod effigiem habere videtur imperij, idem valet, quod id tibi permitto, & liberum facio, in pœnam peccatorum Achab. Et verba illa: Ecce dedit Dominus spiritum mendacij, intelliguntur, permittendo vt Satanas transfigureret se in Angelum lucis ad decipiendos prophetas : per visionem namque istam Michææ ostensam describitur, tum consilium diuinum, non cum Angelis malis, sed apud ipsummet Deum habitum, tum Angelorum, siue illi boni siue mali sint, obtemperatio atque seruitus, qua ab arbitrio & voluntate Dei per omnia pendet, tum denique promptitudo diaboli transfigurantis se in Angelum lucis ad decipiendos homines. si ei permittatur, & permissio qua eidem Deus in pœnam Achab permisit vt Prophetas illos eluderet. Quando verò Michæas dixit Achab: *Ascende & vade prosperè, & tradet Dominus in manus Regis, ironice locutus est.* Sicut & Dominus dū ad Adamum dixit: *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est.* Quod animaduertens Achab ex ipsa verborum pronuntiatione, addidit: *Iterum atque iterum aduro te, &c.*

Ad eum etiam modum, quo deceptio Achab per Prophetas falsos solūm fuit à Deo permittente, à dæmone autem suggerente, intelligendum est illud Ezechielis 14. *Homo qui posuerit immunditias in corde suo, & venerit ad Prophetam interrogans per eum me: Ego Dominus respondebo ei in multitudine ammundiciarum suarum, vt capiatur, &c.* Et infra: *Ego Dominus decepi Prophetam illum, permittens nempe in pœnam iustam interrogantis, vt deciperetur.*

Multò apertius permissio Dei exprimitur nomine præcepti 1. Regum, cap. 16. Vbi de Semei conuicenti maledicta in Dauidem, dum Absalomem fugeret, dixit Dauid: *Domine præcepit ei vt malediceret Dauid, & quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit? Et infra: Dimitte eum vt maledicat iuxta præceptum Domini.* Cernens enim Dauid illud etiam permissum esse à Deo in pœnam suorum delictorum, decretum diuinum quo permittere statuit peccatum Semei ad punitionem Dauidis, appellat præceptum Domini. Quasi diceret, à Deo est ista maledictio ministerio Semei in pœnam meorum delictorum, à Deo, inquam, non incitante, sed permittente, suaque prouidentia dirigente & vrente maledictione illa in pœnam meam. Vndè satis reputauit se Deo subicere, & contumeliam illam æquo animo ferre, quàm contra Semei commoueri. Lege Bernardum ser. 34. in Cant.

Simili quoque expositione vtendum est in explicandis quibusdam locis quæ Diuus Augustinus recenset libro quinto contra Iulianum, capite tertio. Et de gratia & libero arbitrio capite vigesimo, & vigesimo primo. Ac licet Augustinus eisdem in locis satis apertè doceat, Deum non esse causam peccati: & præterea negandum non sit Deum solere interdum immittere peccatoribus timorem, aut alium motum, ne ea effugiant, quæ in eis, non culpa, sed pœnæ rationem habent: contra verò iis, per quos ab eo puniuntur, solere tribuere vires, & audaciam, quibus & bene & malè vti possunt, cum tamen prouideat eiusmodi rebus eos abufuros ad peccata, atque in perniciem aliorum, quos Deus punire intendit: numquam tamen concedendum erit, eos vel moueri, vel impelli à Deo ad talium peccatorum actus, quod ex iis, quæ hæcenus docuimus, satis manife-

atum est. Nescio tamen vtrum Augustinus (qui aliis in locis, quæ partim hac disputatione, partim disputatione decima, citauimus, nobiscum omnino consentit) contra Iulianum, & de natura & libero arbitrio locis citatis, aliquid amplius velit: quod planè vel admittendum non est, vel ex aliis locis eiusdem Patris, piè erit exponendum.

DISPUTATIO XXXV.

De multiplicibus auxiliis particularibus, & quæ eorum peculiariter auxilia gratiæ dicantur.

Explicauimus hæcenus concursum Dei generalem, & quo pacto cum libertate arbitrij consentiat: idem deinceps circa particularia auxilia, quibus ad spirituale salutem, vitamque æternam adiuuamur, præstandum est. Ea verò multiplicia sunt & varia: quamuis autem omnia, quatenus gratis à Deo impendantur, æternæque ipsius prouidentia præordinantur & præparantur, nomen gratiæ sortiri possint: ea tamen sola auxilia gratiæ præcipue appellari consueuerunt, à quibus opera nostra habent quòd ordinis sint supernaturalis, & quæ vel tantquam dispositiones ad gratiam gratum facientem, vel ad incrementum illius, meritumve vitæ æternæ, ad sempiternam conferunt felicitatem. Quò fit, vt neque externa prædicatio verbi Dei, promulgatioque Euangelij, neque obiurgationes, ac exhortationes, siue hæc omnia verbo siue scripto fiant, neque denique conatus totius Ecclesiæ, quo vel in adducendis hominibus ad fidem, vel in eis permouendis ad pœnitentiam, aut in conseruandis, ac promouendis filiis suis laborat, nomine auxilij gratiæ, comparatione eorum, qui talibus mediis ad spirituale salutem adiuuantur, sint intelligenda, vt de auxiliis gratiæ in sequentibus disputationibus erit nobis sermo. Imò neque miracula ipsa, donum prophetiæ, genera linguarum, sermo scientiæ, sermo sapientiæ, & alia gratiæ aliquidus de Ecclesiæ gratis in aliorum vtilitatem collata, computanda sunt inter auxilia gratiæ, vt de eis nunc loquimur, comparatione eorum qui ad fidem, vel ad pœnitentiam per ea dona adiuuantur. Neque item inspirationes, cogitationesque piæ, ab Angelis sanctis aliquid alio speciali auxilio Dei excitatæ, terrorisque aut alij affectus ab eisdem commotione humorum corporis, atque spirituum animalium similiter excitati quibus ad bonum allicimur, & à malo deterremur, sunt inter auxilia gratiæ, vt modò loquimur, referenda: sicut neque compressio illa, qua dæmonem coërcet, ne nos impugnet, contrariæque cogitationes, atque affectus excitet. Etenim quamuis hæc omnia, & alia his similia, peculiaris auxilia sint, quæ liberum arbitrium adiuuant, tum vt in officio pro sua libertate se contineat, tum etiam vt, præfente auxilio gratiæ præse sumpto, cooperetur operi supernaturali, quæ ad sempiternam felicitatem modo paulò ante explicato spectent: quia tamen, neque singula, neque omnia simul sumpta, satis sunt, vt absque alio auxilio Dei aliquid efficiat, quòd ordinem gratiæ ex eo attingat, quòd super-naturale sit prædicto modo, ad sempiternamque conferat felicitatem, appellari non merentur auxilia gratiæ præse sumpta, quo modo ea hoc loco accipimus.

Aduertendum tamen est, eiusmodi auxilia particularia comprehendere in auxilio illo quotidiano, quo disputata

quo ad perseverandum in gratia indigemus quibus includas.

disputat. 14. memb. 3. disputat. 17. & sequentibus dicebamus viros iustos indigere, vt diu in accepta iustitia perseuerent. Etenim auxilium illud, vt eisdem in locis dicebamus, non est simplex, quod semel tantum impendatur, sed multiplex, quo per temporis spacia variè nobis Deus subuenit ne in lethale peccatum ruamus, nunc hostem comprimendo, ne impugnet, nunc timorem, aut aliù pium affectum variis modis excitando, nunc auxiliis gratiæ propriè dictæ liberi arbitrii vires augendo, variisque aliis modis opitulando. Quare quò auxilium quotidianum ex pluribus, potentioribusque eiusmodi auxiliis coalerit, eò pauciora auxilia gratiæ in eo sufficient ad diu iustitiam semel acceptam conseruandam.

Quia ergo facilè cuique erit manifestum, quoniam pacto libertas arbitrii nostri cum iis particularibus auxiliis cõsentiat, quæ inter gratiæ auxilia peculiariter non annumerantur, eò quòd talia auxilia ferè solum sint, vel remotiones tentationum & impedimentorum, quòd faciliùs libera nostra voluntate ad Deum accedamus, viamque mandatorum illius curramus, vel quasi suasiones, & inuitationes ad id, quæ proinde auxilia liberum nostrum assensum, accessum, & cursum relinquunt: sequentibus disputationibus solum nobis erit sermo de iis auxiliis, à quibus actus credendi, sperandi, diligendi aut penitendi, quibus aditus liberè se ad gratiam gratum facientem disponit, habet, quòd supernaturales sint, & quales ad salutem oportet, tamquam dispositiones ipsi iustificationis dono commensurate, ac accommodatæ: nec non de iis auxiliis quibus similia opera, post iustificationis donum adeptum, exercentur. Quamuis autem magna ex parte disputat. 8. 9. & 17. explicata sint, neque illa sint hoc loco repetenda, aliquid tamen est addendum, vt vis & qualitas horum auxiliorum, ordòque ac influxus totus Dei nobiscum ad eas actiones plenius intelligatur, fiatque magis perspicuum, quantum actiones illæ à libero arbitrii nostri influxu pendeant, eique tribuendæ sint, & quo pacto nostra libertas in illis exercendis cum eiusmodi gratiæ auxiliis, diuinòque ad eandem actionem influxu consentiat. Lectorem autem precor, vt pendulum patiarur intellectum, quouisque re hæc diffìcili per partes variis disputationibus paulatim explicata, tandem seriem totam diuini influxus ad has actiones, simulque cooperationem nostram, nec non quid ad vnamquamque earum conferant in particulari auxilia, quibus Deus nobiscum cooperatur, nõsque ipsos præuenit, explicemus.

DISPUTATIO XXXVI.

Quo pacto Deus ad supernaturales actus cum libero nostro arbitrio concurrat.

Disputatione octaua, & sequentibus satis dilucidè ostendimus, quatenus tum à libero nostro arbitrio, tum etiam à conatu Ecclesiæ pendeat collatio eiusmodi gratiarum præuenientium, esto ex sola Dei misericordia, ac merè gratis, & non propter bonù aliquem vsum liberi arbitrii à Deo conferantur, neque omnibus distribuuntur æqualiter. Ostendimus præterea Deum semper præsto esse vnicuique, facere volenti quod in se est, tantum vt minimam harum gratiarum conferre, quantum ei sit satis, vt iustificationis donum, vitamque æternam consequatur. Ostendimus insuper de fide esse eiusmodi gratias præuenientes, etiam quando Deus per

A eas iam actus existentes liberum nostrum arbitrium excitat ad credendum, sperandum, diligendum, aut penitendum vt oportet, nullam necessitatem libero arbitrio imponere, sed illi integrum esse gratiæ ita excitanti non consentire, atque adeò nec credere, nec sperare, nec diligere, aut penitere, vt inuitatur, causamque gratiam excitantem in suam ipsius perditionem relinquere: atque ita definitum esse in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 5. & canon. 4.

B His ita constitutis, cum tangere Deo ac excitante nostrum arbitrium per auxilium gratiæ præuenientis, liberum illi sit consentire, aut non consentire atque adeò elicere, vel non elicere actum credendi, sperandi, aut penitendi, constat profectò liberum nostrum arbitrium, & gratiam illam præuenientem, esse duas partes vnius integræ causæ actus credendi, sperandi, aut penitendi prout ad salutem oportet, singulòsque eiusmodi actus pendere ab influxu tam liberi arbitrii, quam gratiæ præuenientis: atque à libero quidem arbitrio habere vt actus illi quoad substantiam sint credere, sperare, aut penitere: ab influxu verò gratiæ præuenientis habere, vt sint supernaturales & quales ad salutem sunt necessarij. Quare cuius illorum actuum totus est à libero arbitrio, & totus à gratia præueniente, seu à Deo per eam tamquam per supernaturale instrumentum in eundem actum influente: at à neutro est, vt à tota & integra causâ, sed vt à parte integræ causæ.

C Gratiam præuenientem rem esse distinctam ab actibus, ad quos liberum arbitrium à Deo per eam excitatur, tamen non defuerit, qui contrarium dixerit, satis est perspicuum. Actus namque illi à libero emanant arbitrio: gratia verò præueniens minimè. Item gratia illa causa est efficiens vnà cum libero arbitrio eorundem actuum: causa verò efficiens res est distincta à suo effectu. Præterea gratia illa potest causa reddi, libero arbitrio non consentiente, neque cooperante ad actus, ad quos hominem excitat, & à Deo conferuntur: ergo res est omnino ab eis distincta.

D Cum autem tam liberum arbitrium, quam gratia præueniens sint causæ secundæ actuum credendi, sperandi, & penitendi, vt oportet: nulla verò causa secunda, etiam si supernaturalis sit, efficere quequã possit, nisi à Deo influente simul immediatè per concursum generalem in effectum adiuuetur, idque propterea quòd omnis vniuersim effectus sicut à Deo pendet immediatè, vt conseruetur, ita etiam vt fiat, vt disputat. 25. & sequentibus ostensum est: siquid sanè constat, vt liberum arbitrium vnà cum

E gratia præueniente producat quemcumque illorum actuum, necessarium esse, vt Deus quoque vnà cum illis immediatè in actum producendum per concursum suum vniuersalem influat. Quòd fit, vt cuius illorum trium actuum, licet sit vnica actio (cui suus sit proprius assignandus terminus productus, vt quaest. 12. art. 2. huius primæ partis ostensum est) tres nihilominus habeat partes vnius integræ causæ, à qua ita emanat totus, vt à singulis etiam partibus, partialitate, vt vocant, causæ totus etiam emanet, diuerso tamen modo. Etenim à Deo influente per solum concursum generale emanat vt à causâ vniuersali, à qua proinde nõ habet magis quòd sit assensus credendi, aut dolor de peccatis quam vel actus oppositus, vel actus cuiusuis alterius potentie. Ab influxu verò liberi arbitrii, vnà cum notitiis & ceteris necessariis, vt quoad substantiã actus producatur, habet tamquam à causâ particulari, vt quoad substantiam actus, sit potius assensus fidei, aut dolor de peccatis, quam aliquis alius diuersus actus. A gratia verò præueniente, seu à Deo vt per illam tamquã per suũ

Gratia præueniens, & liberum arbitrium, vnà sunt causæ integræ actuum qui ad iustificationem requiruntur.

Gratia præueniens res est distincta ab actibus ad quos excitat.

Etiã generali Dei concursu ad actum iustificationis esse opus.